

PARTER (Antal motparter: 1)

Motpart
AA

Offentlig försvarare:
Advokat Mario Ashman
Advokatkompaniet Sollentuna AB
Box 5385
102 49 Stockholm

Sökande
Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

DOMSLUT

Betalningsskyldighet till staten

AA ska betala en sanktionsavgift om 85 000 kr.

Ersättning

Advokaten Mario Ashman får ersättning av staten med 15 381 kr. Av beloppet avser 11 040 kr arbete, 1 265 kr tidspillan och 3 076 kr mervärdesskatt. AA ska betala 6 000 kr av denna kostnad till staten.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att AA ska betala en sanktionsavgift om 85 000 kr för den överträdelse som anges i bilaga 1.

AA har vidgått att han genomfört de aktuella transaktionerna, men har bestritt yrkandet. I andra hand har han yrkat att sanktionsavgiften ska bestämmas till ett lägre belopp än vad Finansinspektionen yrkat.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN*Finansinspektionen*

AA har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation. Hans agerande uppfyller inte förutsättningarna för legitima skäl och godtagan marknadspraxis. AA ska därför betala den sanktionsavgift som Finansinspektionen har yrkat.

Av åberopat material framgår att AA lagt en köporder på köp av 5 stycken aktier i bolaget Compare-IT Nordic AB kl. 09:59:19, vilken har medfört att AA har ändrat senast betalt under dagen från 4,20 kr till 4,99 kr. Köpet har medfört en prisökning på aktien med 18,81 % jämfört med priset vid den senast genomförda transaktionen i aktien. Några sekunder senare kl. 09:59:50 har AA placerat en säljorder om 5 605 aktier, dvs. hela hans innehav i bolaget för den kurs som han precis köpt de 5 aktierna för. Det betyder att i praktiken har AA lagt köp- och säljorder på ett sådant sätt att han i praktiken har handlat av sig själv. Han har därför varit att betrakta som en säljare och inte en köpare.

AA har den 27 december 2015 undertecknat ett depåavtal med Avanza Bank AB ("Avanza") som bl.a. innehåller information om vad som gäller vid handel med värdepapper och valutor över depån. I avtalet hänvisas till de villkor som vid var tid gäller för handel med visst finansiellt instrument eller valuta vilket omfattar de allmänna villkor som gäller för handel med finansiella instrument (se depåavtalet avsnitt E.3). Vad gäller villkor för orderläggning framgår av depåavtalet att en kund är skyldig att efter registrerad, ändrad eller makulerad order kontrollera orderstatus. Kunden ska omgående för Avanza påtala eventuella oklarheter och omgående ta kontakt med bolaget om problem uppstår (avsnitt F.4). En kund får inte heller genom lämnande av order handla i strid med gällande lag eller annan författning eller i övrigt bryta mot god sed på värdepappersmarknaden. Kunden får inte heller lämna köp- eller säljorder som kan leda till avslut mot annan köp- eller säljorder som lämnats av kunden själv eller, såvida inte ordern lämnats i ett syfte som kan anses tillbörligt, av en till kunden närstående person (avsnitt F.6). Mot bakgrund av det föregående har AA haft att hålla sig underrättad om och följa de villkor som vid var tid gäller för handel vilket omfattar regler som rör marknadsmissbruk. I depåavtalet finns även information om att när Avanza skickar meddelande till en kund genom e-post ska denne anses ha fått del av meddelandet vid avsändandet (avsnitt H.2).

Marknadsmissbruksförordningen syftar till rättvis informationsfördelning på värdepappersmarknaden. Egenhandel är ett störningsmoment som påverkar marknaden integritet. Så som AA har genomfört transaktionen har marknaden fått signaler om att omsättningen av den aktuella aktien har varit högre än vad den annars skulle ha varit. Aktiens omsättning är en av faktorerna som påverkar aktiens marknadspris. Av olika tänkbara former av marknadsmanipulationer är egenhandel dock en form som typiskt sett hamnar längre ned på skalan över hur allvarlig en överträdelse är.

Det krävs inte uppsåt för att hållas ansvarig för marknadsmanipulation utan ansvaret är strikt. AA får genom sitt agerande anses ha varit oaktsam och ska därför åläggas en sanktionsavgift. Vid bestämmandet av yrkad sanktionsavgift har Finansinspektionen – som försvårande omständighet – beaktat att Avanza vid två tidigare tillfällen, via e-post i december 2016 och oktober 2017, har varnat AA om att han har bedrivit handel genom att lägga små order på ett sätt som kan uppfattas som marknadsmissbruk.

AA

AA har gjort gällande att hans köp av de 5 aktierna i bolaget Compare-IT Nordic AB inte har skett medvetet, utan att transaktionen måste ha skett av misstag när han använde Avanzas dataapplikation ("app"). Det var i samband med att han skulle sälja av hela sitt innehav i bolaget som han i stället av misstag råkade köpa 5 aktier till ett pris om 4,99 kr.

Han har inte försökt att manipulera marknaden och han har inte heller tagit del av någon e-post från Avanza i vilka han ska ha informerats om att hans köp skulle kunna uppfattas som marknadsmissbruk.

Storleken på den begärda sanktionsavgiften är under alla förhållanden orimlig i förhållande till överträdelsen. Han hade maximalt kunnat göra en vinst på 2 000 kr, ett belopp som ska ställas i relation till den sanktionsavgift som Finansinspektionen yrkar. Dessutom hade hans köp inte någon större kurspåverkan eftersom det strax efter hans köp gick igenom ett annat köp med en kurs om 4,47 kr. Han fick slutligen sälja sina aktier för 4,30 kr. Han har inte heller ekonomiska förutsättningar att betala begärd sanktionsavgift.

UTREDNINGEN

Finansinspektionen har som skriftlig bevisning åberopat avsluts- och orderlistor samt depåutdrag, avslutslista för alla handel i Compare-IT Nordic AB aktuella dagar, depåavtal med tillhörande bilagor, e-post som har skickats från Avanza till

AA Aktietorgets medlemsavtal och Nasdaq Nordic Member Rules.

AA har hörts och har då huvudsakligen berättat följande. Han tecknade ett depåavtal med Avanza år 2015, men har i perioder följande år inte varit särskilt aktiv. Han har inte varit så insatt i hur marknaden har fungerat och han har förlorat ungefär 80 % av sitt innehav. Så småningom kom han dock att handla värdepapper mer frekvent och fick statusen guldmedlem hos Avanza. I dag är han mycket försiktig vid handel och mer påläst. Det är han som har haft tillgång till mobiltelefonen och appen och gjort de transaktioner som påstås.

Han hade läst att marknadsmissbruksförordningen hade trätt i kraft och att det fanns hårdare straff för manipulation. Han trodde emellertid att så länge som han inte lurade någon och skötte sig skulle han inte få några problem. Han tycker inte att han har manipulerat marknaden.

Han handlade aktivt med aktierna i Compare-IT Nordic AB. Att han kom att köpa 5 aktier måste ha skett av misstag när han skulle placera en säljorder på hela sitt innehav. Han märkte inte ens av köpet utan det måste ha skett av misstag vilket var lätt hänt mot bakgrund av hur Avanzas app var konstruerad då, någon kontroll- eller bekräftelsefunktion fanns inte. Han skulle sälja hela sitt innehav av drygt 5 000 aktier och istället måste han ha råkat trycka på siffran 5 och köpknappen. Han har även tidigare råkat göra felaktiga transaktioner p.g.a. appen. Idag har Avanza ändrat sin app och lagt till en bekräftelsefunktion vilket gör att det inte går att göra fel vid placeringen av order. Vad gäller e-posten är det han som har öppnat den, men han har inte läst den. Han brukar vara dålig på att läsa sin e-post.

Han har en fast anställning och tjänar ca 230 000 kr per år brutto och har 300 000 kr i studieskulder. Han har ca 25 000 kr i tillgångar. Han bor hemma hos sin mamma.

DOMSKÄL

AA har genomfört transaktionerna i strid med förbudet mot marknadsmanipulation

Av artiklarna 12 1 a i och 15 i den s.k. marknadsmissbruksförordningen (EU) nr 596/2014 (MAR) framgår att utförandet av en transaktion som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris på ett finansiellt instrument är marknadsmanipulation och att det är otillåtet. Till skillnad mot den straffrättsliga regleringen uppställs inte något krav på uppsåt eller oaktsamhet. Det räcker således med att transaktionen, när den genomfördes, kunde förväntas ge falska eller vilseledande signaler om tillgång, efterfrågan eller pris.

Från förbudet mot marknadsmanipulation har i förordningen gjorts ett undantag för fall när transaktionen skett av legitima skäl och stämmer överens med godtagen marknadspraxis som fastställts i enlighet med artikel 13 i förordningen. Det är Finansinspektionen som kan, i egenskap av behörig myndighet, etablera godtagen marknadspraxis enligt artikeln. Finansinspektionen har emellertid inte använt den möjligheten och undantaget är därför inte möjligt att tillämpa.

AA har medgett att han genomfört transaktionerna, vilket också framgår av den skriftliga bevisningen. Av de åberopade avsluts- och orderlistorna i kombination med depåutdrag framgår att transaktionerna har inneburit en markant kursökning och att AA ca 20 minuter efter köpet har lagt ut hela sitt innehav för försäljning till köpkursen.

Det är härigenom klarlagt att transaktionerna gett eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler i fråga om tillgång, efterfrågan eller pris på aktien. AA

agerande har därmed utgjort marknadsmanipulation enligt artikel 12.1 a i MAR.

AA ska betala en sanktionsavgift

AA har invänt att hans agerande har varit omedvetet och därmed ursäktligt och att någon sanktionsavgift därför inte ska utgå. Tingsrätten prövar frågan om ursäktlighet särskilt och bedömer därutöver att inga andra undantag från sanktionsavgift är tillämpliga (se 5 kap. 17 § lagen [2016:1306] med kompletterande bestämmelser i EU:s marknadsmissbruksförordning, fortsättningsvis ”KompL”).

En överträdelse kan var ursäktlig om det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av förbiseende (se prop. 2016/17:22 s. 391). En helhetsbedömning av alla relevanta omständigheter ska också göras.

AA har i förhör bl.a. uppgett att han av misstag råkade sälja 5 aktier i Compare-IT Nordic AB eftersom Avanzas app inte vid tidpunkten för köpet hade någon bekräftelsefunktion, vilket medförde att det lätt kunde bli fel vid orderläggning.

Det har emellertid också framkommit att AA dels inte är obekant med aktiehandel, dels att han under en relativt lång tid har utfört transaktioner med Avanzas app. AA har vidare fått del av de allmänna bestämmelserna för aktiehandel och har även på förekommen anledning blivit informerad av Avanza via e-post att handel med små poster kan innebära marknadsmissbruk. Mot bakgrund av dessa omständigheter och vad som i övrigt har framkommit av utredningen bedömer tingsrätten att AA agerande

har varit oaktsamt. Omständigheterna är därmed sådana att överträdelse inte kan anses ursäktlig och bortses från. *AA* ska därför betala en sanktionsavgift. *AA*

Sanktionsavgiften ska bestämmas till 85 000 kr

Eftersom *AA* har genomfört en transaktion i strid med förbudet mot marknadsmanipulation ska Finansinspektionen enligt 5 kap. 1 § KompL ingripa mot honom. Finansinspektionen har gjort gällande att ingripandet med stöd av 5 kap. 3 § KompL ska ske genom att *AA* åläggs att betala en sanktionsavgift.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska även tas till överträdelsens konkreta och potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar. Därutöver ska vissa försvårande och förmildrande omständigheter beaktas. Avslutningsvis ska hänsyn tas till den berörda personens finansiella ställning och den vinst som denna har erhållit till följd av överträdelsen. (Se 5 kap. 15 och 16 §§ samt 18 § KompL). Finansinspektionen har inte antagit några riktlinjer för beräkningen av sanktionsavgifter vid marknadsmanipulation utan bedömningen av sanktionsavgiftens storlek ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Finansinspektionen har begärt att sanktionsavgiften ska fastställas till 85 000 kr. Finansinspektionen har uppgett att man vid bestämmande av avgiften har beaktat bl.a. att *AA* tidigare har varnats av Avanza för sitt köp- och säljbeteende och att han informerats om att detta kan utgöra marknadsmissbruk.

Tingsrätten gör i denna del följande överväganden. *AA* har genomfört köp av aktier i Compare-IT Nordic AB som har höjt det pris som senast betalats för aktien med 18,81%. Detta pris var det högsta pris som betalades för

aktien, men utan att det fanns någon egentlig efterfrågan som motsvarade det priset. Transaktionen har därmed medfört en konkret påverkan på marknaden, som inte varit ringa. AA hade redan innan transaktionen aktier i bolaget. Han hade därmed ett intresse av att höja kursen på aktien för att därefter kunna sälja. Det betyder att AA i realiteten har varit en säljare och inte en köpare. Den potentiella vinsten av agerandet har visserligen varit förhållandevis liten och överträdelsen har dessutom pågått endast under en kortare tid. Som tingsrätten har konstaterat har transaktionerna emellertid skett i vinstsyfte och har föranlett en inte obetydlig påverkan på marknaden. Att AA vid en försäljning av innehavet ca 20 minuter senare kom att gå med förlust på säljkursen 4,30 kr saknar härvid betydelse. Av utredningen framgår därutöver att AA tidigare har varnats av Avanza avseende ett liknande agerande som det nu aktuella, vilket bl.a. har avsett handel med aktier i Compare-IT Nordic AB.

Sammantaget framstår, enligt tingsrättens mening, den begärda sanktionsavgiften som proportionerlig i förhållande till den aktuella överträdelsen. Det bör nämnas här att tingsrätten har bortsett från AA invändning om att han inte har läst den e-post som Avanza har skickat till honom – han får anses ha tagit del av dessa. Efter en sammanvägd bedömning av utredningen kring AA personliga förhållanden och ekonomiska ställning medför inte någon nedsättning av sanktionsavgiften.

Finansinspektionens yrkande ska således bifallas och AA ska därmed betala yrkad sanktionsavgift.

Rättegångskostnader

Försvaret har begärt ersättning med totalt 15 381 kr innefattande åtta timmars arbete och en timmes tidspillan om 1 265 kr samt mervärdesskatt. Tingsrätten anser att begärt arvode får anses skäligt.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2019-05-13

B 7407-18

Avdelning 3

AA ekonomiska förhållanden medför att han kan åläggas en viss återbetalningsskyldighet till staten. Tingsrätten bestämmer beloppet till 6 000 kr (se 6 kap. 3 § KompL, 31 kap. 1 § rättegångsbalken och 23 § rättshjälpslagen [1996:1619]).

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se domsbilaga 1 (TR-01)

Överklagande – ställt till Svea hovrätt – ska ha kommit in till tingsrätten senast den 3 juni 2019. Prövningstillstånd krävs.

På tingsrättens vägnar

Chris Stattin-Larsson